

Sygn. akt III Ca 49/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Magdalena Balion – Hajduk

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2017 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. M.

przeciwko A. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda R. M.

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 4 października 2016 r., sygn. akt I C 897/15

1. **oddala apelację,**

2. **przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku adwokatowi z urzędu G. F. wynagrodzenie w kwocie 553,50 zł (pięćset pięćdziesiąt trzy złote 50/100), w tym kwotę 103,50 zł (sto trzy złote 50/100) podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powodowi w postępowaniu odwoławczym.**

Sygn. akt: III Ca 49/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 października 2016r. Sąd Rejonowy w Rybniku oddalił powództwo R. M. przeciwko A. K. o zapłatę kwoty 5000zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 5 czerwca 2012 roku powód zawarł z pozwanym umowę o dzieło, na podstawie której przyjmujący zamówienie, pozwany miał roznieść ulotki reklamujące działalność gospodarczą powoda w terminie do 2 miesięcy licząc od dnia podpisania umowy. Pozwany miał pracować minimum 6 godzin dziennie przez 5 dni roboczych w tygodniu. Przyjmujący zlecenie zobowiązał się po wykonaniu umowy dostarczyć resztę ulotek, mapę miasta, notes ze spisem ulic, w których rozniesiono ulotki, spisem dat i godzin wykonania dzieła, jako dowód na wykonane dzieło do siedziby zleceniodawcy, czyli powoda, własnym transportem lub pocztą. Pozwany miał pozostać pod stałą kontrolą telefoniczną powoda. Powód miał zapłacić pozwanemu 10zł brutto za 1 godzinę pracy. W razie nieprawidłowości w wykonaniu dzieła lub braku jego wykonania zgodnie z umową jak i w przypadku odstąpienia od umowy przez pozwanego, pozwany miał zapłacić karę umowną 5 000zł. Kwota ta miała stanowić odszkodowanie dla powoda w ramach utraty czasu poświęconego zawarciu umowy i czasowi kontroli jak i utraty prawidłowego reklamowania firmy w czasie trwania zlecenia, utraty przekazanych ulotek, uniemożliwienia zatrudnienia innego pracownika w tym czasie i innych strat spowodowanych działaniem pozwanego. Zamawiającemu przysługiwało prawo dochodzenia na zasadach ogólnych odszkodowania przewyższającego karę umowną.

Sąd wskazał, że umowa z pozwanym nie była uzgodniona indywidualnie. Pozwany podpisał umowę w restauracji (...), do której zaprosił go powód. Nie czytał umowy, bo powód zapewnił go, że jest to umowa szablonowa. Treść umowy narzucił powód. To powód znalazł pozwanego i zaproponował mu pracę, bo pozwany ogłosił się w gazecie, jako poszukujący dodatkowego zatrudnienia.

Pozwany rozniósł wszystkie ulotki, a w czasie tej pracy spotkał się z obraźliwymi słowami przechodniów nazywających powoda oszustem. Zadzwoił do powoda, by upewnić się, czy rzeczywiście ma siedzibę w R., ale usłyszał, że powód pozwie go o karę umowną, jeśli ulotek nie roznieście. Okazało się, że powód nie prowadzi działalności gospodarczej i nie ma siedziby w R.. Pozwany nigdy nie otrzymał wynagrodzenia za wykonaną pracę.

Sąd Rejonowy przyjął twierdzenia pozwanego albowiem powód i jego pełnomocnik nie powołali żadnych dowodów na wykazanie, że powód miał rzeczywiście siedzibę w R., jak wskazał pozwanemu, że w tej siedzibie pozwany mógł złożyć listę godzin swojej pracy i miejsc, które odwiedził oraz że uzgodnił indywidualnie z pozwanym treść umowy, a zwłaszcza, że ustalił karę umowną za nie wykonanie umowy. Twierdzenia pozwanego, że celem umowy było tylko otrzymanie kar umownych od zleceniobiorców, były uzasadnione wobec braku dowodów po stronie powoda. Powód nie wykazał, że działał w dobrej wierze i miał biuro w R., w którym pozwany mógłby złożyć dowody wykonania umowy. Powód nie udowodnił, że miał czynne biuro w innej miejscowości.

Sąd Rejonowy jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 17 k.c., podnosząc że kara umowna 5000zł była rażąco wygórowana, co stanowi niedozwoloną klauzulę umowną. Powód nie zapłacił pozwanemu żadnego wynagrodzenia. Za godzinę pracę pozwany miał otrzymać 10zł brutto więc musiałby przepracować 500 godzin, by otrzymać 5000zł brutto wynagrodzenia. Kara umowna 5000zł była wyższa niż możliwe do osiągnięcia wynagrodzenie. Sąd Rejonowy na tej podstawie uznał postanowienie umowy o karze umownej za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy pozwanego, będącego konsumentem.

Powód w apelacji zarzucił naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 i 328 k.p.c. przez brak wszechstronnej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego i wyciągnięcie wadliwych wniosków dotyczących nieczytania przez pozwanego umowy, narzucenia treści umowy pozwanemu przez powoda, siedziby powoda, miejsca dostarczenia reszty ulotek i mapy miasta oraz notesu ze spisem ulic, dat i miejsc wykonywania dzieła, a także rozniesienia przez pozwanego wszystkich ulotek, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, wynikający z przyjęcia, że cała umowa nie była pozwanym uzgodniona indywidualnie, powód zmierzał do wyłudzenia kary umownej, powód ustalił sposób udowodnienia wykonania umowy tak, że był niemożliwy do wykonania dla pozwanego, zarzucił także niezasadne oddalenie wniosku o przesłuchanie stron, naruszenie art. 385¹§ 1 i 3 k.c. przez błędne zastosowanie, naruszenie art. 22¹ k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w zakresie przyznania pozwanemu statusu konsumenta. Powód wniósł o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Niniejsza sprawa toczyła się zgodnie z przepisami o postępowaniu uproszczonym- art. 505¹ k.p.c., a zatem stosownie do treści art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku Sądu II instancji w wypadku nieprzeprowadzenia postępowania dowodowego powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o zaofiarowane przez strony dowody. Ocena zebranego materiału dowodnego nie narusza w żaden sposób dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Rejonowy przyjął, iż pozwany był konsumentem i zastosował w związku z tym regulację art. 385¹ k.c. Zgodnie z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Powód miał roznosić przez określony czas ulotki reklamujące działalność gospodarczą powoda za odpowiednim wynagrodzeniem, zatem należy przyznać rację powodowi, iż w tej sytuacji pozwany nie był konsumentem i w do umowy stron nie miała zastosowania regulacja art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 17 k.c.

Niemniej jednak mimo błędnego przyjęcia przez Sąd Rejonowy podstawy prawnej wyrok odpowiada prawu. Spór pomiędzy stronami dotyczy obowiązku zapłaty na rzecz powoda kary umownej w związku z niewykonaniem przez pozwanego umowy. Przepis art. 484 § 1 k.c. stanowi, że w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły. § 2. Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Należy podzielić stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż z umowy wynika, że jej celem było tylko otrzymanie kar umownych od zleceniobiorców. Powód w trakcie realizowania umowy nie kontaktował się z pozwanym, wskazany przez niego na ulotkach adres biura w R. był nieaktualny. Okoliczności tej powód nie zaprzeczył.

Zgodnie z umową pozwany miał roznosić ulotki przez 5 dni w tygodniu przez co najmniej 6 godzin przez dwa miesiące i otrzymać 10 zł brutto wynagrodzenia, co oznacza, że w tym okresie mógł zarobić 2400zł brutto. Pozwany żadnego wynagrodzenia nie otrzymał. W takim stanie rzeczy należy uznać, iż zastrzeżona kara umowna jest rażąco wygórowana, a wobec braku zapłaty pozwanemu jakiegokolwiek wynagrodzenia i niewykazania przez powoda, że w wyniku nienależytego wykonania przez pozwanego powód poniósł szkodę żądanie zapłaty kary umownej w wysokości 5000zł jest sprzeczne zarówno z art. 484 k.c. jak i zasadami współżycia społecznego wyrażonymi w art. 5 k.c. - artykuł 5 k.c. prowadzić może do wyłączenia skuteczności roszczenia o zapłatę kary umownej, jeżeli roszczenie w świetle szczególnych ustaleń faktycznych prowadziłoby do stwierdzenia stanu nadużycia prawa podmiotowego – tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2016 r. sygn. V CSK 123/16.

W świetle tego stanowiska przesłuchanie stron jak wywodzi powód w apelacji na okoliczność indywidualnego uzgadniania warunków umowy było zbyteczne.

Sąd Okręgowy, mając powyższe na uwadze na mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.